

Posudek magisterské diplomové práce

Student: Bc. Lucie Vlasáková

Obor: Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy, ČJ–AJ

Název práce v českém jazyce: Nástroje moci v současné dystopické literatuře pro mládež

Název práce v anglickém jazyce: Instruments of Power in Contemporary Young Adult Dystopian Literature

Vedoucí práce: Mgr. Klára Soukupová, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Filip Koberec, Ph.D.

Lucie Vlasáková na své diplomové práci pracovala velmi cílevědomě, od vlastního návrhu tématu (manipulace v žánru dystopie), přes jeho upřesňování (nástroje moci) a přesný výběr pramenů (young adult literatura), na něž se analýza zaměří a na nichž bude dané téma zkoumat. Práce na DP se sešla se zahraničním studijním pobytem autorky, což mj. diplomantku podpořilo v práci s cizojazyčnými sekundárními zdroji, které se ve výkladu diplomové práce projevují. Lucie Vlasáková na DP pracovala soustavně a systematicky, což se odráží zvláště v přehledné a uspořádané struktuře práce.

Postupně se také autorce během práce na analýzách tří dystopických narativů podařilo upustit od „shrnutí obsahu“ děl (možná ještě patrného na některých místech analytické části) a soustředit se na literární budování významu daných textů, tedy na to, jakými symbolickými, motivickými či lexikálními prvky jsou nástroje moci v daných textech zobrazeny.

Dystopická literatura se v poslední době těší velkému zájmu čtenářů, a proto je nezbytné ji i odborně nahlížet a analyzovat. Nabízejí se tak ke zkoumání charakteristická témata a motivy, jež daný žánr modelují. Specificky se pak s těmito motivy zachází v young adult oblasti tohoto žánru. Práce tedy na příkladech tří textů sleduje, co young adult dystopie z žánrových norem dystopie uchovávají, jak tyto žánrové znaky uzpůsobují svému modelovému čtenáři a k čemu to následně v literární výstavbě textů vede.

Zpětně viděno by v teoretické části v kapitole o young adult literatuře nebylo od věci pracovat

s novějšími zahraničními zdroji (zde především z prvního desetiletí 21. století, což už je přeci jenom zhruba 15 let). Co se týče nástrojů moci, jistě by se daly nalézt i jiné postupy či metody ovládnání a manipulace postav – v práci není zcela argumentačně podloženo, proč se DP soustředí pouze/zvláště na zvolených pět oblastí (strach a smrt; stratifikace společnosti; rodina; jazyk; historie).

V ideálním případě by šlo ještě více do hloubky prozkoumat, jak se základní téma young adult literatury (hledání vlastní identity) propojuje s tématem moci a manipulace: jak moc manipuluje s nedospělými protagonisty, jak se s tím tyto postavy vyrovnávají – zda (a proč) na manipulaci přistupují, nebo (jak a proč) se vzpírají. I když tuto problematiku autorka v závěru práce zmiňuje, bývalo by vhodné to v závěru práce ještě šířeji okomentovat (srovnání vzpoury proti autoritám dystopického světa s pubertální vzpourou proti rodičům je poněkud povrchní a tezovité).

Lucii Vlasákové se podle mého názoru podařilo zaměřit se na jádro této problematiky a soustředit se na literární texty a jejich specifické zobrazení dystopické moci v souhře s young adult tématy hledání identity i dobrodružných milostných zápletek. Jestliže bylo cílem „lepší porozumění dystopické young adult literatuře a zhodnocení její pozice v rámci dystopického žánru“ (s. 9), myslím, že se ho podařilo naplnit, a práci proto doporučuji k obhajobě.

Pokud by během obhajoby vyvstal čas na diskusi, lze se věnovat otázce, proč se v dystopické young adult literatuře – na základě rozboru tří textů – tolik nepracuje s jazykem coby nástrojem moci, který by měl proměnit myšlení člověka (tak jako je to zvláště v kanonickém textu *1984*, na nějž se v práci odkazuje).

V Praze dne 20. 8. 2024

.....

Podpis